

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KSA/STDE	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Sociologické teorie deviace - S		
Akademický rok:	2018/2019	Tisknuto:	18.08.2019 20:16

Pracoviště / Zkratka	KSA / STDE			Akademický rok	2018/2019
Název	Sociologické teorie deviace - S			Způsob zakončení	Zkouška
Název dlouhý	Sociologické teorie deviace				
Akreditováno/Kredity	Ano, 3 Kred.			Forma zakončení	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	NE
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Zimní semestr	0 / -	7 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Hod. v komb. formě studia					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ne				
Periodicita					
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Kurz si klade otázku, nakolik je koncept sociálních deviací konceptem sociálně mocenským formovaným skrze převládající ideologie. V tomto kontextu studenty seznamuje se základními sociologickými přístupy k sociálním deviacím - od Marxe, Durkheima a Mertona přes interakcionismus (labeling) a konstruktivismus (Foucault, Berger a Luckmann). Dále se kurz věnuje aplikacím těchto teorií a zabývá se problematikou konstrukce deviací skrze etnicitu, chudobu, duševní nemoc, gender a sexualitu.

Požadavky na studenta

Kurz je zakončen ústní zkouškou na základě probraného učiva - viz Obsah a Literatura.

Obsah

1. C. Sumner - konec sociologie deviací coby disciplíny?
2. Základní sociologické přístupy k sociálním deviacím.
Statistický, normativní, kontrolní a reaktivní přístup. Durkheim: sociální patologie jako normální jev.
3. Merton: deviace jako projev anomie.
Konformita, inovace, ritualismus, stažení se, rebelie. Rozvinutí teorie: Dubin, Simon a Gagnon.
4. Labeling zdroje.
Cooley, Mead, Tannenbaum (dramatizace zla), Lemert (sociálně reakční teorie).
5. Rozvinutí teorie labelingu.
Kitsuse (retrospektivní interpretace, terciární deviace), Becker, Schur (zahlcení rolí). Delabeling (odznačkování).
6. Labeling aplikace.
Labeling a duševní onemocnění (Scheff, Link). Ostych jako deviace.

7. Konstrukce sociálních deviací - Berger, Luckmann

Sociální konstrukce reality - deviace a socializace, aparáty sloužící k udržování světa (terapie, alternace, potlačení, likvidace, zahrnutí, segregace).

8. Deviace a jinakost - Foucault

Deviant coby delikvent, šílenec či pervert.

9. Normální či deviantní?

Bauman - příklad holocaustu: kdy je normální deviantní a deviantní normální? Pokusy Zimbarda a Milgrama.

10. Etnizace sociálních deviací.

Lewis - kultura chudoby, ghettoizace. Granovetter - silné a slabé vazby. Aplikace těchto teorií na českou realitu.

11. Postižení coby deviace.

Společenské konstrukty postižení a handicapu.

12. Sociální deviace konstruované skrze gender a sexualitu.

Odchyly od heterosexuální normativity chápáné jako deviace: homosexualita, transsexualita, intersexualita, pedofilie atd.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Bez předchozích předpokladů.

Získané způsobilosti

Popsat, vysvětlit a analyzovat základní teorie sociálních deviací. Aplikovat tyto teorie na sociální praxi, především sociálně-konstruktivistický přístup a teorii labelingu. Dekonstruovat stereotypy ohledně sociálních deviací na příkladu etnicity, postižení a duševní nemoci.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.
- **Přednášející:** Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.

Literatura

- **Doporučená:** Foucault M. *Dějiny sexuality I. Praha: Herrmann a synové, 1999.*
- **Doporučená:** Foucault M. *Dohlížet a trestat. Praha: Dauphin, 2000.*
- **Doporučená:** Kolářová Kateřina (ed.). (2012). *Jinakost, postižení, kritika.* Praha: Slon.
- **Doporučená:** Bauman Z. *Modernita a holocaust. Praha: Slon, 2003.*
- **Doporučená:** Durkheim, E. *Pravidla sociologické metody. Praha: Orbis, 1926.*
- **Doporučená:** Jakoubek M., Hirt T. (eds.). *Romové: Kulturologické etudy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2004.*
- **Doporučená:** Fafejta, M. *Sexualita a sexuální identita: sociální povaha přirozenosti.*
- **Doporučená:** Hřčka, M. *Sociální deviace.* Praha: SLON, 2000.
- **Doporučená:** Munková G. *Sociální deviace (přehled sociologických teorií).* Praha: Karolinum, 2001.
- **Doporučená:** Berger P. L., Luckmann T.:. *Sociální konstrukce reality.* Brno: CDK, 1999.
- **Doporučená:** Merton R. K. *Studie ze sociologické teorie.* Praha: Slon, 2007.

Vyučovací metody

- Přednášení
- Dialogická (diskuze, rozhovor, brainstorming)

Hodnotící metody

- Známkou
- Ústní zkouška

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Humanitní studia	Navazující	Prezenční	Andragogika	1	2015	2018	Povinně volitelné předměty	B	2	
Humanitní studia	Navazující	Prezenční	Sociologie	1	2015	2018	Povinně volitelné předměty	B	2	